

Squeezing the Truth Under the Pressures of Life

Is honesty always the best policy?

דרך שלשת ימים

ג (יח)

!

שָׁמְעוּ לְקוֹלָהּ וּבֵאתְ אֵתָהּ וְזָקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאָמְרֹתֶם אֵלָיו יְקֹנֵק אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָה עָלֵינוּ וְעַתָּה נִלְכֶה נָא דֶרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָר וְנִזְבְּחָהּ לַיְקֹנֵק אֱלֹהֵי

ה (ג) וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָא עָלֵינוּ נִלְכֶה נָא דֶרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָר וְנִזְבְּחָהּ לַיְקֹנֵק אֱלֹהֵינוּ פֶּן יִפְגַּעֲנוּ בְּדַבָּר אוֹ בְּחָרֵב:

ח(כג) דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים נִלְךְ בְּמִדְבָר וְנִזְבְּחֵנוּ לַיְקֹנֵק אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר יֹאמֵר אֵלֵינוּ:

Partial Truth

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק א סימן לא

מוכרחין לחלק דדוקא היכא דבמעשיו נראה בודאי שהוא עדיף יותר כמו שרית בשר במים שנראה כשמן ולא יסתפק הקונה כלל הוא אונאה שאסור, וכן במפרכסין האדם וכלים שהוא לצבוע שער לבן של עבד זקן לשחור שהוא רק מראה צעיר או לצבוע כלים עתיקי בצבע חדש שניכר לפי מראיתו רק לחדש אסור משום שהלוקח אין לו מה להסתפק ואין לו לשאול כלל דהוא עוד יותר מאמר לו בפירוש שהוא שמן והן כלים חדשים ועבד צעיר שהרי רואה בברור שהוא כן אבל היכא דבמעשיו עשה רק שלא יוכר בברור שהוא ישן אבל אף אחרי מעשיו עדין יש לכל אדם להסתפק שמא הוא ישן משום שמראה כזה נמצא הרבה גם באלו שהם ישנים אין בזה אונאה דכיון דהיה יכול לשאול ולעשות חקירה ודרישה אם היה מקפיד מותר דכשלא שאל מסתמא אינו מקפיד ואם מקפיד ומ"מ לא שאל מחמת שטעה לחשוב שמסתמא הן חדשים איהו הוא דקא מטעי נפשיה דאין המוכר מחוייב לגלות כל זמן שהלוקח אינו שואל כשצריך לשאול, ולכן יכול גם לסלק מה שנתגלה אף שיגרום ע"י זה שיטעו בעצמם

False Advertising

שבת קמ:

ואמר רב

חז

דא: האי מאן דאפטר ליה למיכל נהמא דשערי ואכל דחיטי קעבר משום "בל תשחית". ואמר רב פפא: האי מאן דאפטר למישתי שיכרא

And Rav Hisda also said: One who is able to eat barley bread and nevertheless eats wheat bread violates the prohibition against wanton destruction. One who wastes resources is comparable to one who destroys items of value. **And Rav Pappa said: One who is able to drink beer and nevertheless drinks wine violates the prohibition against wanton destruction.** The Gemara comments: **And this is not a correct matter, as the prohibition against destruction of one's body takes precedence.** It is preferable for one to care for his body by eating higher quality food than to conserve his money.

Saving Your Money

ותו ר"מ ור' יהודה ור' יוסי הוו קא אזלי באורחא ר' מאיר הוה דייק בשמא ר' יהודה ור' יוסי לא הוו דייקו בשמא כי מטו להווא דוכתא בעו אושפיזא יתבו להו אמרו לו מה שמך אמר להו כידור אמר ש"מ אדם רשע הוא שנאמר (דברים לב, כ) כי דור תהפכות המה ר' יהודה ור' יוסי אשלימו ליה כיסייהו ר"מ לא אשלים ליה כיסיה אזל אותביה בי קיבריה דאבוה

§ **And furthermore**, it is told: **Rabbi Meir and Rabbi Yehuda and Rabbi Yosei were walking on the road together. Rabbi Meir would analyze names** and discern one's nature from his name, while **Rabbi Yehuda and Rabbi Yosei were not apt to analyze names. When they came to a certain place, they looked for lodging and were given it. They said to the innkeeper: What is your name? He said to them: My name is Kidor. Rabbi Meir said to himself: Perhaps one can learn from this that he is a wicked person, as it is stated: "For they are a generation [ki dor] of upheavals"** (Deuteronomy 32:20). Since it was Friday afternoon, **Rabbi Yehuda and Rabbi Yosei entrusted their purses to him. Rabbi Meir did not entrust his purse to him but went and placed it at the grave of the innkeeper's father.**

אתחזי ליה בחלמיה תא שקיל כיסא דמנח ארישא דהווא גברא למחר אמר להו הכי אתחזי לי בחלמאי אמרי ליה חלמא דבי שמי לית בהו ממשא אזל ר"מ ונטריה כולי יומא ואייתיה

The innkeeper's father **appeared** to the innkeeper **in a dream** and said to him: **Go take the purse placed at the head of that man**, i.e., the innkeeper's father. **The following day, he said** to the Sages: **This is what appeared to me in my dream. They said to him: Dreams during twilight on Shabbat evening have no substance** and should not be trusted. Even so, **Rabbi Meir went and guarded his money all that day and then took it.**

למחר אמרו לו הב לן כיסן אמר להו לא היו דברים מעולם אמר להו ר"מ אמאי לא דייקיתו בשמא אמרו ליה אמאי לא אמרת לן מר אמר להו אימר דאמרי אנא חששא אחזוקי מי אמרי

The next day, the rabbis said to the innkeeper: Give us our purses. He said to them: These matters never occurred; you never gave me any purses. Rabbi Meir said to them: Why didn't you analyze his name to learn that he is a wicked man? **They said to him: Why didn't the Master tell us? He said to them: I said one should be suspicious, but have I said a person should be established as wicked? Could I say to you with certainty that he is wicked based on his name alone?**

משכוהו ועיילוהו לחנותא חזו טלפחי אשפמיה אזלו ויהבו סימנא לדביתהו ושקלוהו לכיסייהו ואייתו אזל איהו וקטליה לאיתניה

What did they do? **They dragged** the innkeeper **and brought him to a store** and gave him wine to drink. After he drank the wine, **they saw lentils on his mustache**, showing that he had eaten lentils that day. **They went and gave this sign to his wife.** They said that the innkeeper had ordered that their money be returned to them upon the sign that he ate lentils at his last meal. **And they took their purses** and went. **He went and killed his wife** out of anger that she did this.

היינו (דתנן) מים ראשונים האכילו בשר חזיר מים אחרונים הרגו את הנפש

This is as we learned in a *baraita*: Due to a person's laxity in **the first washing, they fed him pork**. There was an innkeeper who was accustomed to feed pork to gentiles and kosher meat to Jews. He distinguished between Jews and gentiles by watching to see whether they performed the ritual hand-washing before eating. One time, a Jew came and ate without washing his hands before the meal, and the innkeeper gave him pork to eat. Laxity in **the final washing**, the washing of one's hands and mouth after a meal, caused the innkeeper to **kill the person**. This is similar to that story, as had the wicked innkeeper washed his mouth, the rabbis would not have known that he had eaten lentils.

Tax Evasion

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף כז עמוד ב

נודרין להרגין ולחרמין ולמוכסין, שהיא תרומה - אע"פ שאינו תרומה, שהן של בית המלך - אע"פ שאינן של בית המלך.

שהן של בית המלך ואף על פי שאינן של בית המלך: היכי נדר אמר רב עמרם אמר רב באומר יאסרו פירות העולם עלי אם אינן של בית המלך

§ The mishna states: He may also take a vow to them **that his produce belongs to the house of the king, although it does not belong to the house of the king.** The Gemara asks: **How** does he **take a vow** in this way? **Rav Amram said that Rav said:** This is a case **where he said: The produce of the world should be forbidden to me if this produce does not belong to the house of the king.**

כיון דאמר יאסרו איתסרו עליה כל פירי עלמא באומר היום אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכס

The Gemara asks: **Since he said** that the produce of the world **shall be forbidden** to him, shouldn't **all the produce of the world is forbidden to him**, as this produce did not belong to the house of the king? The Gemara answers: This is a case **where he says:** They shall be forbidden to me only **today.** The Gemara wonders: **If he says: Today, the tax collector will not accept it** as a vow, since it is not difficult to avoid eating produce for one day. Therefore, he may still be suspected of lying.

באומר בלבו היום ומוציא בשפתיו סתם ואף על גב דסבירא לן דברים שבלב אינם דברים לגבי אונסין שאני:

The Gemara answers: This is a case **where he says: Today, in his heart but verbalizes** the vow in **an unspecified** manner. **And although we hold** that unspoken **matters that remain in the heart are not significant matters** and are not taken into consideration, **with regard to circumstances beyond one's control it is different**, and he is permitted to rely on the mental stipulation that he added in order to limit the duration of the prohibition effected by the vow.

Lying to Escape an Monetary Obligation

גיטין י"ד.

רב ששת הוה ליה אשרתא דסרבלי במחוזא א"ל לרב יוסף בר חמא בהדי דאתית אייתינהו ניהלי אזל יהבינהו ליה אמרי ליה ניקני מינך אמר להו אין

The Gemara relates: **Rav Sheshet had a credit [asharta] of cloaks [sarbele] in the city of Meḥoza**, i.e., he had a set agreement with merchants that he would give them cloaks to sell in the city of Meḥoza and they would later reimburse him. Rav Sheshet **said to Rav Yosef bar Ḥama: When you come here from Meḥoza, bring me the money.** Rav Yosef **went and brought the money to him.** Those who gave him the money **said to him: Let us make an acquisition** for what you have received, so that if something happens to the money, you will be responsible. **He said to them: Yes.**

לסוף אישתמיט להו כי אתא לגביה אמר ליה שפיר עבדת דלא שוית נפשך (משלי כב, ז) עבד לוח לאיש מלוה לישנא אחרינא שפיר עבדת עבד לוח לאיש מלוה

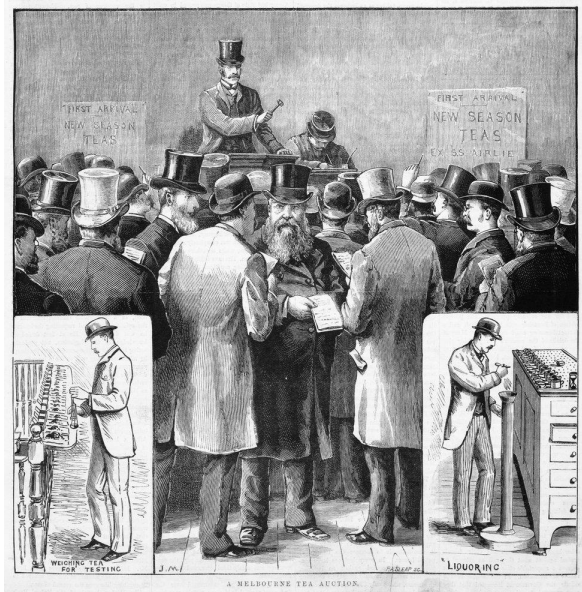
Ultimately, he escaped them and did not perform the act of acquisition. **When Rav Yosef came before Rav Sheshet and told him what had occurred, Rav Sheshet said to him: You did well, as you did not render yourself** the subject of the verse: **“The borrower is a slave to the lender”** (Proverbs 22:7), by obligating yourself for no reason. In **another version** of this incident Rav Sheshet said to Rav Yosef: **You did well**, as the verse states: **“The borrower is a slave to the lender,”** i.e., the merchants who borrowed from me must bear responsibility to ensure that the money will reach me.

Stealing Mitzvot

ראיתי ^{ויבגש} חידוש בשערי תשובה או"ח סימן תפ"ב שהביא דברי אגרת שמואל על רות במה שאמר בועז לגואל ביום קנותך מיד רות המואבי, לפי שצפה ברוח הקודש שעתיד לצאת מחלצי' שלשלת מלכות בית דוד לכך אמר המואבי' כדי שימאן הוא ויקחנה הוא ויזכה לשלשלת גדולה התיא, ואף דאסור לרמות חבירו לקחת את שלו זהו בדבר שבממון אבל במצות אף שא"א ליקח מיד הזוכה כגון כסוי ומילה וכיוצא מ"מ כל שלא זכה עדיין הם כמדבר המופקר לכל וכל אדם נצטוה להשלים את נפשו ולזכות במצוה וזה ענין יעקב אבינו ע"ה בבכורה וברכות לפי שראה וידע שעשו התמכר לעשות הרע והוא אין צריך לזה והוא הי' צריך לזה לשלימות נפשו, ע"כ.

Jewish Auctions

שו"ת יוסף אומץ סימן נז
חדא שהוא עושה עולה לזה שרוצה לקנות המצוה מפני סיבה שיש לו חתן קרובו ורוצה לכבדו
במצוה ביום חתונתו או אם בעל אשה מעוברת בחדש ט' ורוצה לקנות פתיחת ההיכל שאמרו
שזו מצוה מסוגלת להקל צער הלידה וגם אם ילדה זכר בשבוע הבן בשמחת לבו שש לעשות
מצוה. וזהו בשאט בנפש מעלה בדמים ואינו רוצה הוא לקנות לעצמו רק כדי שיוסיף הלה.
וזאת שנית כזב ידבר שאין לו חפץ במצוה. ועוד בה שלישיה לשון תרמית כי הוא אמר לקנות
המצוה בסך כך ופורע החצי.